

0290

OŚRODEK DOKUMENTACJI
ZABYTEKÓW W WARSZAWIE
KARTA EWIDENCYJNA ZABYTEKÓW
ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

A B C D E F G H I J K L Ł M N O P R S T U V W X Y Z

Nr 3336

DOLNOŚLĄSKIE

1. Obiekt

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. PODWYŻSZENIA KRZYŻA ŚWIĘTEGO

2. Czas powstania

XIII, ok. 1480, 1776

3. Miejscowość

SOŚNICA

348/1

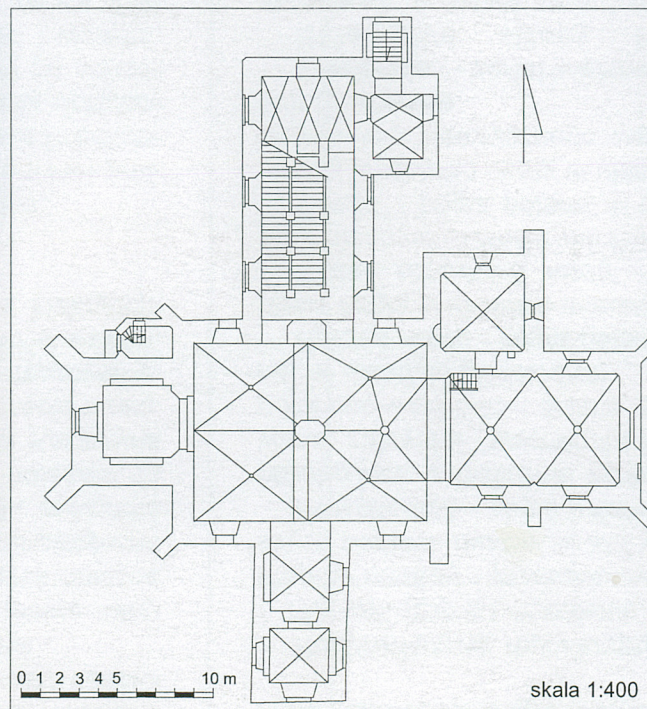
11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

4

I

skala 1:400

II

4. Adres

nr dz. AM 1 dz. 34

nr hipoteczny

5. Przynależność administracyjna

województwo dolnośląskie

gmina, powiat Kąty Wrocławskie, pow. Wrocław

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Sosnic (1244), Schosnitz (1302),
Schoznicz (1353), Schosnicz (1376),
Reichbergen (1937)

7. Przynależność administracyjna przed I I 1999

województwo wrocławskie

gmina Kąty Wrocławskie

8. Właściciel i jego adres

Parafia rzymsko-katolicka
p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego
55-022 Sośnica, nr 34

9. Użytkownik i jego adres

Parafia rzymsko-katolicka
p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego
55-022 Sośnica, nr 34

10. Rejestr zabytków

Nr 1049

data 24.01.64

Historia budowli

Najstarsza wzmianka o kościele w Sośnicy pochodzi z 13 stycznia 1244 roku, z dokumentu biskupa Tomasza i mówi o nadaniu na rzecz tego kościoła dziesięciny ze wsi Mrosowo i Neudorf. W 1300 roku wzmiankowany w księgach urzędowych Arnolda von Protzan jako „ecclesia beatissime Marie Virginis”. W latach 1302-1319 biskup wrocławski Henryk wystawia dla odwiedzających kościół maryjny w Sośnicy list odpustowy. W 1353 roku w księgach ziemskich Księstwa Wrocławskiego wymienia się dom należący do plebana. W 1376 roku kościół wymieniany w dokumentach wrocławskiego kardynała Johanna.

Z XIII wieku pochodzi najstarsza część budowli - chór. Budowę nawy rozpoczęto w 1487. Datowanie to potwierdzają badania architektoniczne T. Kozaczewskiego, pozwalające na rozwarstwienie chronologiczne obiektu. Datowana na lata 1487-1515 przebudowa kościoła związana jest z fundacją rodziny Prockendorfów, do której dominium należało do 1754 roku. W roku 1487 Hans von Prockendorf i jego żona Katarzyna powiększają gotycki chór o dwuprzęsłową, założoną na kwadracie nawę. Rozbudowę kościoła wieńczy posadowiona w 1504 roku, murowana, czworoboczna, II kondygnacyjna, flankowana dwuuskokowymi skarpami, zwieńczona graniastym hełmem wieża. Fakt ten upamiętnia inskrypcja ponad neogotyckim portalem:

1504 fecit h(o)c op(u)s nans brocke(n)dorff fili(us)

tho(mae) uxor ei(u)s kath(a)r(in)a fi(li)a pet(ri) stro(ni)ch(e)ns.

W latach 1570-1653 kościół w Sośnicy należy do protestanckiej gminy w Kątach Wrocławskich, której członkami jest także rodzina Prockendorfów. W roku 1619 z fundacji Gottharda von Prockendorfa dobudowano od południa dwukondygnacyjny przedsionek wejściowy ze schodkowym, zachowanym w formach jeszcze gotyckich, szczytem i wąskim, wysokim, okrągłolucznym otworem okiennym na osi. Trzy ryciny F.B. Wernhera z ok. poł. XVIII wieku poza różnicami w szczegółach artykulacji przedsionka przekazują wygląd obiektu po tej przebudowie.

8 grudnia 1653 roku kościół w Sośnicy został jako pierwszy w Księstwie Wrocławskim rekatolizowany. W 1653 roku przeprowadzono jego odnowienie, szczególną uwagę zwracając na wieżbę dachową i pokrycie dachu. W 1677 roku zastąpiono całkowicie zniszczony dach gontowy, dachem ceramicznym. W 1753 roku spłonął dach nad nawą kościoła i wieża - widoczna jeszcze na ryc. Wernhera.

Sytuacja

Położony pośrodku wsi, na zachód od głównej drogi, na wyraźnym wzniesieniu. Otoczony murem cmentarza przykościelnego z wzniesioną na południe od kościoła kaplicą grobową. Po stronie zachodniej budynek szkoły katolickiej, obecnie dom mieszkalny, po stronie wschodniej budynek dawnej plebanii.

Materiał, konstrukcja, technika

Podpiwniczony, mury krypty z kamienia polnego. Mury obwodowe z cegieł o różnym stopniu wypalenia, fakturze i wążku, pochodzących z kolejnych etapów budowy i przebudowy obiektu. Zaprawa piaskowo-wapienna w starszych partiach murów, w XIX wiecznych cementowo-wapienna.

Prezbiterium - cegła palona o wym. 29 x 14 x 19 w układzie wozówkowo-główkowym, z nielicznie zachowaną granatową glazurą. Częściowo otynkowana. zakrystia - wschodnia ściana z cegły palonej w układzie j.w. Narożnik północno-wschodni i ściana północna z cegły maszynowej, mocno wypalanej, w układzie główkowym.

Korpus nawy - cegła palona w układzie wozówkowo-główkowym, uzupełniana cegłą w układzie mieszanym, maszynową, częściowo tynkowaną.

Klatka schodowa wieży - słabo wypalona, jasna cegła maszynowa w przemiennym układzie warstwowym wozówek i główek.

Wieża - cegła palona w układzie wozówkowo-główkowym, uzupełniana słabiej wypaloną cegłą w układzie mieszanym oraz współczesną cegłą z zachowaniem historycznego wążku. Pozostałe fragmenty obiektu wraz z cokółtem tynkowane.

Piaskowiec - portal wieżowy.

Sklepienie, stropy. Prezbiterium nakryte sklepieniem krzyżowo-żebrowym, w nawie czteroprzęśłowe sklepienie krzyżowo-żebrowe wsparte centralnie na filarze. W kaplicy świętych Schodów sklepienie kolebkowe na gurtach, zakrystia, kaplica pokutna, ciemnica i przedsionek nakryte sklepieniem krzyżowym. W przedsionku pod wieżą sklepienie kolebkowe. W krypcie sklepienie kolebkowe.

Wieżba dachowa - nad prezbiterium krokwiowo-jętkowa ze stólcami stojącymi. Na korpusie krokwiowo-jętkowa z kleszczami i wieszarem pośrodku.

W wieży drewniana konstrukcja klatki dzwonów.

14. Kubatura ok. 2400 m ³	15. Powierzchnia użytkowa pow. 300 ok. m ²	16. Przeznaczenie pierwotne Kościół	17. Użytkowanie obecne Kościół
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja 1969 – remont pokrycia dachowego. 1978 – prace remontowe przeprowadzone przez parafię: naprawa tynkowanych partii elewacji i uzupełnienie zniszczonej cegły gotyckiej, wymiana posadzki na granitową, malowanie wnętrza na kolor biały. 1980 – częściowe przełożenie dachu.		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcja dachu, wyposażenie i instalacje) Dobry, po remoncie. Widoczne ubytki cegły w elewacjach wieży.	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

22. Bibliografia

Degen K.: *Die Bau und Kunstdenkmaler der Landkreise Breslau*. Frankfurt am Main 1965.
Hoffmann H.: *Die Kirche in Schosnitz*. Breslau 1935.
Jungnitz J.: *Visitationsberichtr der Diocese Beslau*. Archidiakonat Breslau. Band I, Breslau 1902.
Katalog Zabytków Sztuki w Polsce. Seria Nowa. T. 4, Województwo wrocławskie. Red. J. Pokora, M. Zlat. Z. 2. *Sobótka, Kąty Wrocławskie i okolice*. Opr. J. Pokora, M. Zlat oraz A. Chrzanowska, M. Starzewska, A. Ziomecka. Warszawa 1991.
Lutsch H.: *Verzeichnis der Kunstdenkmaler der Provinz Schlesien*, Band II. *Die Kunstdenkmaler der Landkreise des Reg.-Bezirks Breslau*. Breslau 1889.
Małachowicz E.: *Średniowieczne budowle jednofilarowe na Śląsku*. Wrocław 1973.

23. Źródła ikonograficzne i fotografie (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

Schosnitz. Kościół parafialny, widok od południowego zachodu. Rys. F. B. Wernher, *Topographia oder Prodomus Delineati Silesiae Ducatus...* (1740-1758). T. I, p. 474/L. Rękopis w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu, nr inw. R 551.
Rysunek powtórzony w T. IV p. 347/L oraz w rękopisie w Archiwum Państwowym we Wrocławiu, p. 286/L.
Schosnitz, kath. Kirche, widok od południowego wschodu, ok. 1940. Fot. Ze zbiorów *Archiv der Provinzialkonservators, Breslau*. W: K. Degen, *Die Bau und Kunstdenkmaler der Landkreise Breslau*, Frankfurt am Main 1965, s. 442.

25. Opracował

tekst Ewa Łukaszewicz-Jędrzejewska, V.1999

plany, rysunki Piotr Jędrzejewski, V.1999

fotografie Piotr Jędrzejewski, V.1999

miejsce przechowywania negatywów — archiwum autora

PRACOWNIA DOKUMENTACJI ZABYTEKÓW

 Ewa i Piotr Jędrzejewscy
ul. Owsiana 1/1
53-513 Wrocław, tel. 61-78-59

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

Wkładki do kart ewidencyjnych — 10 szt.

1. Miejscowość, gmina, województwo SOŚNICA gm. Kąty Wrocławskie, pow. Wrocław woj. dolnośląskie	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. PODWYŻSZENIA KRZYŻA ŚWIĘTEGO	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) C. d. tekstu rubryki 12 Historia i 13 Opis
--	---	--

c.d. rubryki nr 12 Historia

Odbudowa wieży dachowej nad nawą została zakończona w 1754 roku, odbudowa wieży dopiero w 1799 roku. Pierwotny strzelisty, ośmio-kątny hełm zastąpiono niskim, namiotowym daszkiem, podkreślonym tynkowym pasem.

Duże liturgiczne znaczenie dla kościoła miało wybudowanie w 1776 roku nowej kaplicy Świętych Schodów. W jubileuszowym roku 1775 baronowa Maria Józefa von Wurtz odbyła pielgrzymkę do Rzymu i zafascynowana założeniem Scala Sancta na Lateranie, postanowiła przenieść w mikroskali ich model do rozbudowanego w tym celu kościoła w Sośnicy. Do północnej ściany dostawiono dwukondygnacyjny, założony na planie prostokąta budynek, doświetlony obustronnie od wschodu i zachodu przez wysokie otwory okienne. Jego wnętrze - wystrój architektoniczny, malarski i rzeźbiarski jest kopią laterańskiego założenia.

Do dwukondygnacyjnego przedsionka od południa - znajdującego się teraz na osi kaplicy Świętych Schodów dobudowano niski, założony na kwadracie budynek, spełniający rolę przedsionka wejściowego. Ze względów liturgicznych - droga ku Świętym Schodom - na miejscu dawnego przedsionka urządzono kaplicę pokutną. W ten sposób zachowano logiczny ciąg drogi poprzez kruchtę, konfesjonał, schody i powrót ku wnętrzu świątyni.

Zakończeniem prac budowlanych było otynkowanie całego kościoła.

W 1836 roku zastąpiono darnicowe pokrycie dachu Kaplicy Świętych Schodów dachem płaskim.

W 1855 roku położono nową cegłę licową. W 1862 roku odnowiono ścianę szczytową chóru i zakrystię, wprowadzono neogotycki portal wieżowy.

W 1901 roku położono nowy, ceramiczny dach nad kaplicą Świętych Schodów, w 1919 roku odnowiono polichromie ścienne we wnętrzu kaplicy. Prace wykonał malarz Frisch z Wrocławia. W 1921 roku dobudowano klatkę schodową w północno-zachodnim narożniku, przy wieży. W 1923 roku cały kościół pobielono i odnowiono.

c.d. rubryki nr 13 Opis

Dachy

Nad nawą, prezbiterium, przedsionkiem wejściowym od południa i kaplicą pokutną dach dwuspadowy. Nad kaplicą Świętych Schodów dach trójpołaciowy, nad jej aneksami od północy daszek trójspadowy, od wschodu dach pulpitowy. Nad zakrystią dach pulpitowy, nad narożną klatką schodową daszek dwupołaciowy z gąsiorami w linii spływu. Wieża nakryta dachem namiotowym, czterospadowym. Obdasznice skarp pulpitowe.

Pokrycie dachu - dach wieży pokryty blachą, pozostałe kryte ceramiczną dachówką karpiówką, nad kaplicą Świętych Schodów i częścią korpusu nawy dachówką współczesną. Obdasznice skarp ceglane.

Posadzki - w nawie posadzka betonowa, w zakrystii ceglana, w prezbiterium marmurowe płyty, miejscami uzupełnione piaskowcowymi płytami nagrobnymi. W wieży płyty z piaskowca, w zakrystii posadzka ceglana, w kaplicy pokutnej kamienna, w kaplicy Świętych Schodów płyty marmurowe, w ciemnicy kamienne płyty.

Schody. W kaplicy Świętych Schodów - jednobiegowe, dwupasmowe, stopnie marmurowe i z szarego piaskowca. W każdym paśmie 28 stopni o wysokości 0,10 m i szerokości 0,27 m. Balustrady w obu pasmach z szarego marmuru.

Otwory okienne. W prezbiterium otwory okienne wysokie, lancetowate, wpisane w mocno rozglifioną niszę, zamkniętą łukiem pełnym oraz otwór zamurowany, ostrołukowy, rozglifiony. W nawie otwory okienne wysokie, szersze niż w prezbiterium, zamknięte łukiem pełnym, wpisane w niszę o schodkowo sfazowanych ościeżach. W kaplicy Świętych Schodów w pierwszej kondygnacji otwory okienne w kształcie leżącego prostokąta, w drugiej kondygnacji wysokie, okrągłoluczne. W aneksach kaplicy proste, kwadratowe otwory okienne. W zakrystii małe, kwadratowe, mocno rozglifione otwory okienne oraz wąski, prostokątny otwór w prostej opasce. Otwory okienne wieżowe na kolejnych kondygnacjach wąskie, zamknięte okrągłolucznie, ujęte w schodkowe ościeża. W drugiej kondygnacji zamurowane, ostrołukowe biforia.

Stolarka okienna. W nawie, prezbiterium i kaplicy Świętych Schodów współczesna armatura witrażowa. Pozostałe okna okratowane.

Otwory wejściowe. W elewacji zachodniej, wieżowej, ostrołukowy portal, Wejście do przedsionka od południa - prosty, okrągłoluczny portal. Aneks od północy - prosty portal w płaskiej opasce.

We wnętrzu: ostrołukowy portal sfazowany w ościeżach, portal o ściętych narożach, portal zamknięty łukiem koszowym i dwa prostokątne portale.

Stolarka drzwiowa. Portal zachodni - drzwi drewniane, dwuskrzydłowe, płycinowe, z przeszklonym nadświetlem. Listwa przymykowa i ślemię profilowane. Płyciny wypełnione wycinanym ornamentem w formie stylizowanych maswerków. Pozostałe drzwi drewniane, jednoskrzydłowe, współczesne.

Rzut

Orientowany, poprzez dobudowę do pierwotnego, wzdłużnego układu symetrycznie rozplanowanych pomieszczeń od południa i północy, stwarzający wrażenie kompozycji centralnej, opartej na zarysie łacińskiego krzyża. Centrum rzutu stanowi nawa główna założona na kwadracie, czteroprzęsłowa oraz chór prostokątny, dwuprzęsłowy. Przylega do nich od zachodu czworobok wieży, od południa czworoboczne aneksy przedsionka i kaplicy, od północy mocno wydłużona, z dostawioną od wschodu czworoboczną przybudówką, kaplica Świętych Schodów. Do prezbiterium przylega od północnego wschodu założona na kwadracie zakrystia.

Bryła

Masywna, rozczłonkowana, o różnych gabarytach i wysokościach poszczególnych modułów, z czytelnym układem przystających do siebie i przenikających się brył, tworzących stopniowo „narastającą” całość. Dominantą wysokościową stanowi wieża.

Elewacje

Elewacja zachodnia – wieżowa, czterokondygnacyjna, jednoosiowa. Korpus wieży flankowany trójjuskowymi, ustawionymi pod kątem 45 stopni przyporami, sięgającymi ponad trzecią kondygnację. Na ścianach czołowych pierwszego uskoku przypór okrągłoluczne blendy. Na osi I kondygnacji ostrołukowy portal w profilowanych ościeżach. W II kondygnacji, ponad portalem, nisza zamknięta łukiem odcinkowym, ponad nią wąskie, szczelinowe okienko. Po jego obu stronach, wysokie,

wąskie zdwojone blendy zamknięte ostrołukiem. W III kondygnacji okrągłoluczne okno w głębokich schodkowych ościeżach. W IV kondygnacji okno zamknięte łukiem odcinkowym. Koronę muru podkreśla szeroki pas jasnego tynku. W kulisie od północy widoczna dwukondygnacyjna, trójosiowa, tynkowana, elewacja kaplicy Świętych Schodów. Jej dekoracja ogranicza się do płaskich, arkadowych ram opasujących otwory okienne obu kondygnacji oraz lizen pomiędzy osiami okiennymi. Mur zamyka skromnie profilowany gzyms podokapowy. W kulisie od południa widoczna dwukondygnacyjna, ślepa, tynkowana elewacja kaplicy pokutnej z zespołem trzech kamiennych epitafii w I kondygnacji. Przylega do niej jednokondygnacyjna, jednoosiowa, tynkowana elewacja kruchty.

Elewacja południowa – skomponowana z pięciu różnej wysokości modułów. Tworzą ją: czterokondygnacyjna, jednoosiowa, flankowana od zachodu trójjuskowymi przyporami wieża. Korpus nawy dwukondygnacyjny, dwuosiowy z przylegającą do niego dwukondygnacyjną ślepą kaplicą pokutną z prowadzącą do niej jednokondygnacyjnym, jednoosiowym przedsionkiem. Prezbiterium jednokondygnacyjne, dwuosiowe.

Wieża – I kondygnacja ślepa, topografia od II do IV kondygnacji jak w elewacji zachodniej.

Korpus nawy – flankowany od zachodu dwuuskokową przyporą sięgającą niemal wysokości okapu, ustawioną pod kątem 45 stopni, od wschodu przyporą j.w. ustawioną pod kątem prostym. Na osi I kondygnacji kwadratowe okno, po jego lewej stronie kamienna płyta epitafijna. W drugiej kondygnacji otwór okienny zamknięty łukiem pełnym. Na drugiej osi okrągłoluczny otwór okienny w rozglifionej niszy o profilowanych ościeżach. Na osi korpusu trójkątna ściana szczytowa kaplicy pokutnej wraz z przylegającym do niej przedsionkiem. Na osi przedsionka okrągłoluczny portal, szczyt o wklęsło wypukłej linii spływu, podkreślony profilowanym gzymsem i płytkim, lekko skośnym ceglany daszkiem. Korpus nawy opracowany – za wyjątkiem ścian II osi – w białym tynku. Prezbiterium opięte dwuuskokowymi przyporami o różnym kącie nachylenia: od zachodu i pomiędzy osiami okiennymi pod kątem prostym, od wschodu pod kątem 45 stopni. Wysokie, lancetowate okna w rozglifionych, okrągłolucznych niszach. Cokół, glify okienne i prostokątne plastrony wokół okien tynkowane.

Elewacja wschodnia – najbardziej rozbudowana, składająca się z sześciu, różnych architektonicznie i kolorystycznie modułów, ustawionych w kilku planach, stanowiąca najbardziej dekoracyjną elewację kościoła. Centrum elewacji stanowi dwukondygnacyjna, jednoosiowa, zwieńczona wysokim szczytem, prosta ściana prezbiterium, flankowana dwuuskokowymi, narożnymi skarpami, sięgającymi niemal gzymsu podokapowego.

1. Miejscowość, gmina, województwo SOŚNICA gm. Kąty Wrocławskie, pow. Wrocław woj. dolnośląskie	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. PODWYŻSZENIA KRZYŻA ŚWIĘTEGO	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) C.d. rubryki nr 13 Opis, Spis ilustracji i ilustracje.
---	---	--

Odsadzki szczytu nakryte dwuspadowymi obdasznicami stanowią optyczne przedłużenie skarp. Na osi ściany ostrołukowy, mocno rozglifiony, zamurowany otwór okienny o wysokości równej I kondygnacji. Nad nim wąskie, ostrołukowe okienko szczytu. Przy lewym węgarze widoczny uskok sięgający do wysokości narożnej skarpy – może relikt skarpy na osi prezbiterium. W partii cokołowej zespół kamiennych, tablicowych epitafiów. Na ścianie pomiędzy oknem a północno-wschodnią przyporą wmurowany piaskowcowy nagrobek epitafijny rodziny von Falckenhain, stanowiący dominujący element dekoracyjny ściany prezbiterium. Mur ze zróżnicowanej kolorystycznie cegły, kontrastuje z białą tynkowanym cokołem, niszą okna i tłem epitafium. W południowej kulisie prezbiterium widoczne: fragment narożnej skarpy nawy oraz jednokondygnacyjna, jednoosiowa wschodnia ściana przedsionka wejściowego i dwukondygnacyjna, jednoosiowa ściana kaplicy pokutnej. W I kondygnacji obu – okrągłoluczne otwory okienne, w II kondygnacji kaplicy prostokątne, okratowane okno. Oba aneksy pobielone. W kulisie północnej prezbiterium: dwukondygnacyjna, jednoosiowa, wschodnia ściana zakrystii, flankowana równolegle dostawioną do muru północnego, masywną skarpą. Mocno nachylona linia dachu opada do obdasznicy skarpy. W I kondygnacji okno w mocno rozglifionej, głębokiej, zamkniętej łukiem odcinkowej niszy, w drugiej kondygnacji, wąski prostokąt okna. Glify i opaski okien oraz cokół i skarpa pobielone. Na drugim planie za zakrystią, tworzący dla niej tło, dostawiony pod kątem prostym do elewacji północnej, zespół kaplicy Świętych Schodów. Składa się z dwukondygnacyjnego, dwuosiowego korpusu Schodów oraz z dostawionego do niego od wschodu dwukondygnacyjnego, dwuosiowego aneksu Ciemnicy. Przylega do niej usytuowana narożnie dwukondygnacyjna, ślepa klatka schodowa. Topografia ściany i otwory okienne korpusu kaplicy Świętych Schodów jak w kulisie elewacji zachodniej. W I kondygnacji Ciemnicy wejście poprzez prosty portal we wgłębionej opasce, W II kondygnacji, na obu osiach kwadratowe, okratowane okna. W ścianie klatki schodowej, w II kondygnacji, zamurowany otwór okienny j.w. Mury zespołu Świętych Schodów pobielone. Ponad szczytami prezbiterium, nawy oraz kalenicą kaplicy Świętych Schodów góruje czworobok wieży.

Elewacja północna - rozbudowana, składająca się z sześciu, różnych architektonicznie i kolorystycznie modułów, ustawionych w kilku planach, stanowiąca – obok wschodniej – najbardziej dekoracyjną elewację kościoła. Centrum i oś elewacji stanowi dwukondygnacyjny, jednoosiowy korpus kaplicy Świętych Schodów, dostawiony do środkowej części nawy.

Po jego wschodniej stronie leżą: jednokondygnacyjna, jednoosiowa, flankowana dwuoskokową skarpą północna ściana prezbiterium. Dekoracja i otwór okienny jak w elewacji południowej. Przylega do niej duża niższa, jednokondygnacyjna, jednoosiowa, flankowana prostopadle dostawioną skarpą zakrystia. Dekoracja i otwór okienny jak w elewacji wschodniej. Pomiędzy zakrystią a korpusem kaplicy Świętych Schodów, jednokondygnacyjna, jednoosiowa ściana nawy, zasłonięta przez dwukondygnacyjny, jednoosiowy aneks ciemnicy.

Po jego zachodniej stronie widoczne: jednokondygnacyjna, jednoosiowa ściana nawy flankowana skośnie dostawioną skarpą. Dekoracja i otwór okienny jak w elewacji południowej. W narożniku nawy i wieży wieloboczna, dwukondygnacyjna, jednoosiowa klatka schodowa. Elewację od zachodu zamyka masyw wieży – jak w elewacji zachodniej.

Wnętrze

Prezbiterium – zamknięte prosto, otwarte ku nawie łukiem tęczowym o lancetowym wykroju, nakryte sklepieniem krzyżowo-żebrowym. Głębokie wysklepki tworzą nad otworami okiennymi sferyczne lunety, profilowane żebra sklepienne spływają w wiązkach na klinowe, wieloboczne wsporniki w narożach prezbiterium i na ściany międzyokienne. W centrum przęsła okrągłe zworniki o motywach floralnych. W północnej ścianie wejście do zakrystii poprzez ostrołukowy portal o kamiennych, sfazowanych ościeżach.

Zakrystia – niskie pomieszczenie nakryte sklepieniem krzyżowym, doświetlone przez dwa małe, rozglifione do wnętrza otwory okienne.

Nawa – niewiele szersza od prezbiterium, nakryta sklepieniem krzyżowo-żebrowym, w przęśle przy ścianie tęczowej w układzie sieciowym. Sklepienie wsparte centralnie na ośmiobocznym filarze o dwóch wydłużonych ścianach bocznych.

Żebra sklepienne o profilu klinowym spływają bezwspornikowo na głowicę filaru, naroża ścian i na ściany międzyokienne. Na osi nawy w kierunku północ-południe, znajdują się wejścia prowadzące do: kaplicy Świętych Schodów na północy i przedsionka wejściowego z kaplicą pokutną na południu.

Kaplica Świętych Schodów – prowadzą do niej dwa proste portale. Zachodni, z okulusami w nadprożu, kierujący ku Świętym Schodom i wschodni wyprowadzający poprzez wąski korytarz do pomieszczenia pod schodami z wejściem do krypty i do Ciemnicy. Kaplica sklepiona kolebką z gurtami, oświetlona przez wysokie, rozglifione okna w ścianie wschodniej i zachodniej. Dekorację malarską kaplicy stanowi iluzjonistyczna polichromia o motywach architektonicznych i figuralnych, pokrywająca całą powierzchnię ścian. Motywy architektoniczne to całkowicie odtworzona struktura, faktura i koloryt ścian – okładzina z piaskowca, marmoryzowane gzymsy i jasne elementy sztukaterii oraz repertuar detali i elementów architektonicznych charakterystycznych dla baroku rzymskiego. Malowidła figuralne o tematyce pasyjnej umieszczono w iluzjonistycznych ramach na obu kondygnacjach ścian bocznych. Na sklepieniu także w iluzjonistycznych ramach malarstwo plafonowe. Schody poprowadzone w dwóch pasmach, wykonane w piaskowcu – lewy bieg i marmurze – bieg prawy. Schody marmurowe z ażurową balustradą skomponowaną z połączonych profilowaną plecionką owali. Wyprowadzają one na podest II kondygnacji z iluzjonistycznym kolumnowym retabulum ołtarzowym, będącym zamknięciem osi kompozycyjnej założenia. Z podestu przejście poprzez arkadę do małego pomieszczenia pomocniczego.

Ciemnica – wąskie przejście powstałe pomiędzy wschodnią ścianą kaplicy a masywem schodów, wprowadza do czworobocznego pomieszczenia w północnej części założenia. W posadzce wejście do krypty. Do Ciemnicy prowadzi prostokątny otwór wejściowy w rozglifionych na zewnątrz ościeżach, z fragmentami iluzjonistycznej, płycinowej dekoracji. Drzwi z charakterystyczną dla więziennych zabezpieczeń odsuwaną kłapą z systemem rygielków i zawiasów. Ciemnica nakryta sklepieniem krzyżowym z pozornymi szwami, doświetlona przez małe kwadratowe okno w głębokiej, mocno rozglifionej do wnętrza niszy. Wyjście na zewnątrz na osi wejścia.

Przedsionek i kaplica pokutna – na osi kaplicy Świętych Schodów, wejście z nawy poprzez szeroką arkadę zamkniętą łukiem koszowym, ujętą w ościeże o zarysie łuku eliptycznego. Oba pomieszczenia sklepione krzyżowo, doświetlone mocno rozglifionymi do wnętrza oknami.

Przedsionek wieżowy – wejście z nawy, pod emporą muzyczną, poprzez szeroki, częściowo zamurowany portal zamknięty łukiem eliptycznym. Od strony przedsionka widoczne częściowo zamurowane schodkowe ościeża z masywną, kolistą bazą. Na wysokości konchowej misy ościeża sfazowane do zarysu trójkąta. W południowej i północnej ścianie szerokie wnęki – siedziska.

Wypozażenie i wystrój

Ołtarz główny oraz trzy ołtarze boczne – św. Antoniego, św. Jana Chrzciciela i Ecce Homo, drewniane, polichromowane, z pocz. XVIII w. Ambona – drewno polichromowane, ok. 1700. Zespół rzeźb drewnianych, polichromowanych z pocz. XVIII w. – Chrystus Frasobliwy, św. Jan Nepomucen, św. Mikołaj, św. Jan Ewangelista, Chrystus Zmartwychwstały, Chrystus w Ogroju, Grupa Grobu Pańskiego. Chrzcielnica – piaskowiec 1580, drewniana pokrywa z przedstawieniem chrztu w Jordanie, ok. 1720. Stalle drewniane, ok. 1800. Prospekt organowy, drewniany, 1874.

Zespół ośmiu obrazów olejnych z XVIII w.: św. Piotr i Paweł, Męczeństwo św. Barbary (kopia Willmanna), św. Jadwiga, Matka Boża Wspomożycielka z poł. XVIII w. Obrazy z cyklu siedem radości i siedem boleści NMP, 1779 – J. H. I J. K. Kynastowie. Polichromia ścienna i dekoracja stiukowa w Kaplicy św. Schodów, 1776. Detale i elementy architektoniczne z piaskowca – 1 zwornik z XIII w. i 6 z XV w. Kartusz herbowy – piaskowiec, XV w. Tablica erekcyjna – piaskowiec, 1504. Epitafia i płyty nagrobne rodzin Schindlów, Prockendorów – piaskowiec XVI i XVII

Instalacje

Elektryczna i odgromowa.

1. Miejscowość, gmina, województwo SOŚNICA gm. Kąty Wrocławskie, pow. Wrocław woj. dolnośląskie	2. Obiekt (nazwa jak w karcie) KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. PODWYŻSZENIA KRZYŻA ŚWIĘTEGO	3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) c.d. rubryki 22 Bibliografia, 23 Ikonografia, Spis ilustracji.
---	---	--

c.d. rubryki 22 Bibliografia

- Neuling H.: *Schlesische Kirchorte und ihre kirchliche Stiftungen bis zur Ausgang des Mittelalters*, Breslau 1902. Pilch J.: *Zabytki architektury Dolnego Śląska*. Wrocław 1978.
- Prace konserwatorskie na terenie woj. jeleniogórskiego, legnickiego, wałbrzyskiego, wrocławskiego w latach 1974-1978*, Wrocław 1985.
- Schadendorf W.: *Romanische Architektur in Schlesien*, Zeitschrift f. Ostforsch. T. 12: 1963.
- Soffner J.: *Geschichte der Reformation in Schlesien*, Breslau 1887.
- Tintelnot H.: *Die mittelalterliche Baukunst Schlesiens*. Kitzingen 1951.

c.d. rubryki 23 Ikonografia

- Schosnitz, kath. Kirche, Chorraum*, widok na nawę i chór. Fot. H. Klette, W: K. Degen, *Die Bau und Kunstdenkmaler der Landkreise Breslau*, Frankfurt am Main 1965.
- Schosnitz, kath. Kirche*, widok w kierunku empory muzycznej, Fot. H. Klette, op. cit.
- Schosnitz, kath. Kirche, Der Heilige Stiege*, Fot. H. Klette, op. cit.

Spis ilustracji

- I. Orientacja w skali 1:25 000
II. Plan w skali 1:400
III. Sytuacja w skali 1:2 000
IV. Plan w skali 1:200

Ikonografia

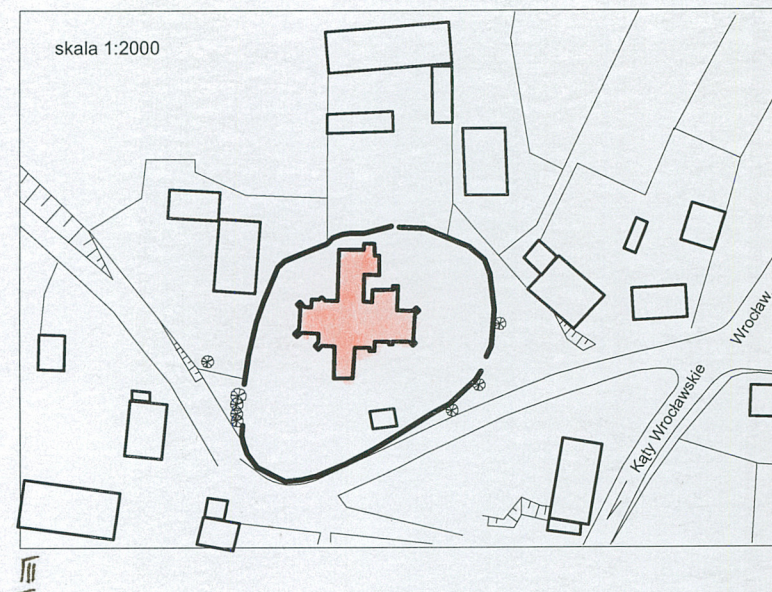
- V. Schosnitz. Kościół parafialny, widok od południowego zachodu. Rys. F. B. Wernher, *Topographia oder Prodomus Delineati Silesiae Ducatus...*(1740-1758). T. I, p. 474/L. Rękopis w zbiorach Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu, nr inw. R 551.

- VI. *Schosnitz, kath. Kirche*, widok w kierunku empory muzycznej, Fot. H. Klette, W: K. Degen, *Die Bau und Kunstdenkmaler der Landkreise Breslau*, Frankfurt am Main 1965.
- VII. *Schosnitz, kath. Kirche, Der Heilige Stiege*, Święte Schody. Fot. H. Klette, op. cit.

Fotografie współczesne

1. Widok na kościół od południowego-wschodu.
2. Zachodnia elewacja wieży.
3. Elewacja południowa.
4. Elewacja wschodnia.
5. Elewacja wschodnia prezbiterium.
6. Elewacja północna wieży wraz z dobudowaną klatką schodową.
7. Zachodnia elewacja kaplicy Świętych Schodów.
8. Wschodnia elewacja kaplicy Świętych Schodów.
9. Północna elewacja prezbiterium z zakrystią.
10. Południowo-zachodnie naroże prezbiterium i wieży.
11. Zachodnia elewacja kruchty południowej.
12. Kruchta południowa widok od południowego-wschodu.
13. Elewacja południowa prezbiterium.
14. Widok z nawy na prezbiterium.
15. Prezbiterium widok w kierunku wschodnim.
16. Widok na nawę w kierunku zachodnim.
17. Sklepienie prezbiterium.
18. Filar nawy.
19. Sklepienie nawy.
20. Żebra na filarze nawy.
21. Święte Schody.
22. Święte Schody.
23. Święte Schody.
24. Drzwi do Ciemnicy.
25. Sklepienie Ciemnicy.

26. Wnętrze krypty pod Świętymi Schodami.
27. Korytarz krypty pod Świętymi Schodami.
28. Wieżba dachowa nad nawą.
29. Wieżar wieżby dachowej wsparty na filarze nawy.
30. Węzeł wieżby dachowej nad nawą.
31. Konstrukcja klatki dzwonów.
32. Portal elewacji zachodniej wieży.
33. Portal przejścia z prezbiterium do zakrystii.
34. Obrazienie portalu z przyziemia wieży do nawy.
35. Okno prezbiterium.
36. Okno zakrystii.
37. Otwory i dekoracja elewacji południowej wieży z widocznymi uzupełnieniami cegieł.
38. Zniszczone cegły w przyporze wieży.
39. Zwieńczenie wieży.
40. Przypora wieży, część górna.
41. Relikt pierwotnego sklepienia na piętrze wieży.
42. Zejście murów nawy i wieży.
43. Zwornik z kartuszem herbowym nad emporą.
44. Tablica erekcyjna.
45. Ściana wschodnia prezbiterium z epitafiami.
46. Zachodni odcinek muru cmentarnego.

1. Miejscowość, gmina, województwo

SOŚNICA

gm. Kąty Wrocławskie, pow. Wrocław

woj. dolnośląskie

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY
P.W. PODWYŻSZENIA KRZYŻA ŚWIĘTEGO

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Ikonografia i plan 1:200.

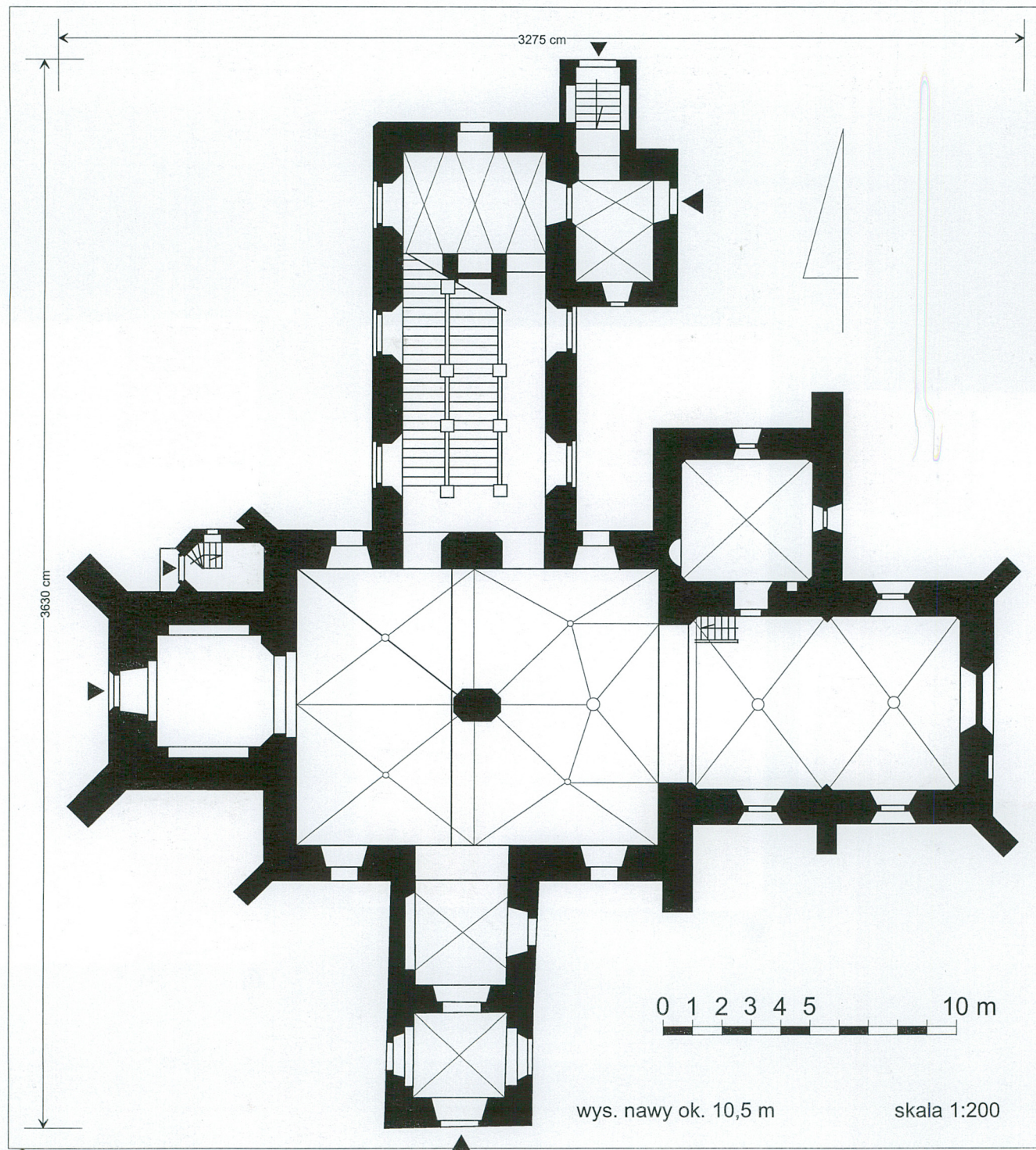
V

VI

VII

1. Miejscowość, gmina, województwo

SOŚNICA

gm. Kąty Wrocławskie, pow. Wrocław
woj. dolnośląskie

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY
P.W. PODWYŻSZENIA KRZYŻA ŚWIĘTEGO

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Ilustracje.

2

3

4

5

6

7

9

8

1. Miejscowość, gmina, województwo

SOŚNICA

gm. Kąty Wrocławskie, pow. Wrocław

woj. dolnośląskie

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY
P.W. PODWYŻSZENIA KRZYŻA ŚWIĘTEGO

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Ilustracje.

10

11

12

13

14

15

16

1. Miejscowość, gmina, województwo

SOŚNICA

gm. Kąty Wrocławskie, pow. Wrocław

woj. dolnośląskie

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY
P.W. PODWYŻSZENIA KRZYŻA ŚWIĘTEGO

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Ilustracje.

17

18

19

20

21

22

23

1. Miejscowość, gmina, województwo

SOŚNICA

gm. Kąty Wrocławskie, pow. Wrocław

woj. dolnośląskie

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY
P.W. PODWYŻSZENIA KRZYŻA ŚWIĘTEGO

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Ilustracje.

24

25

26

27

28

29

30

31

1. Miejscowość, gmina, województwo

SOŚNICA

gm. Kąty Wrocławskie, pow. Wrocław

woj. dolnośląskie

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY
P.W. PODWYŻSZENIA KRZYŻA ŚWIĘTEGO

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Ilustracje.

28

29

30

35

36

37

38

39

40

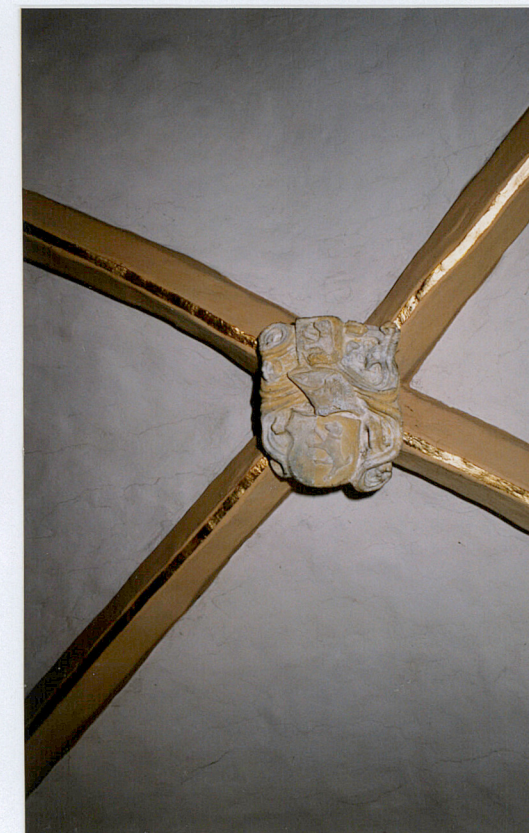
<p>1. Miejscowość, gmina, województwo SOŚNICA gm. Kąty Wrocławskie, pow. Wrocław woj. dolnośląskie</p>	<p>2. Obiekt (nazwa jak w karcie) KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. PODWYŻSZENIA KRZYŻA ŚWIĘTEGO</p>	<p>3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego) Ilustracje.</p>
--	---	--

41

42

43

44

45

46